

ESTHER BARGALLÓ

A la recerca d'artesans Josep Lluís Sabaté, MARGENER

El Josep Lluís Sabaté va nèixer a Mont-roig, l'any 1940. Tot i que la seva feina no és ni ha estat mai la de margener ja, des de ben petit, va començar a treballar la pedra seca.

Degut a que la seva mare estava malalta del cor, el Josep Lluís, a partir dels 5 o 6 anys, passava algunes temporades amb els seus avis, que vivien a Vandellòs. Precisament, el seu avi dominava a la perfecció la tècnica de la pedra seca i feia marges i barraques. El Josep Lluís l'ajudava en aquesta tasca tan artesanal i se'n recorda molt bé de com ho feia. Ens diu que a Vandellòs la pedra és molt diferent a la de Mont-roig, perquè en aquell terme abunden les lloses, un tipus de pedra més fàcil de treballar i que al ser plana s'adapta millor al col·locar-la una damunt l'altra.

El nostre entrevistat, bé per afecció, bé per necessitat, construeix marges o en repara d'altres malmesos, a la finca que té a les "Pedrafites".

Els marges són construccions molt necessàries en el món de la pagesia, ja que tenen la funció d'aguantar les terres de conreu, de facilitar la permeabilització de l'aigua de pluja i que aquesta no malbarati els cultius. Els marges són les construccions de pedra seca més abundants i modelen el nostre paisatge. Estan fets amb molta cura i amb una tècnica molt depurada. Es basteixen amb les pedres que es troben en el mateix lloc, així el tipus de pedres que s'utilitzen depèn de l'estructura geològica de cada zona. Aquest fet condiciona la facilitat o dificultat de la feina, en funció de les característiques dels materials. Els marges es poden fer retocant les pedres, perquè s'assentin bé les unes en les altres, amb pedres triades que es falquen mútuament, o amb pedres grosses sense retocar, falcades amb pedres petites.

Les eines que utilitza el Josep Lluís són la picola, un estri semblant a un martell, acabat en punta, que serveix per picar la pedra i donar-li la forma desitjada i un cor-

dill, lligat a dos bastons acabats en punxa, que serveix per anivellar les diferents fileres de pedra. Abans de començar a bastir el marge fa un talús, damunt del qual va situant les pedres més grosses. Un cop posada la filera inicial cal anar col·locant una pedra sobre l'altra. Si és necessari, es caregen amb l'ajut de la picola i s'immobilitzen les unes amb les altres amb pedres petites en forma de falca. Per tal que la paret pugi recta s'utilitza el cordill. A la cara de davant del marge s'hi posen les pedres més grans i la cara interna s'omple de reble, unes pedres petites que són primordials perquè el marge aguanti. Quan ja es porten fetes unes 3/4 parts de marge se solen guardar les pedres planes per posar-les damunt de tot.

Podem constatar que la finca del Josep Lluís té marges molt consistents, alguns dels quals els va construir el seu pare cap a l'any 48 o 49, tasca en la qual ell l'ajudava. També observem alguna trona, que és una construcció de forma rodona obrada al voltant d'un arbre, per tal de protegir-lo de l'acció del vent i, al mateix temps, salvaguardar les arrels del pas de l'arada.

Per fer de margener, si es vol que el mur aguanti l'embat del temps i dels elements, cal tenir molta paciència, triar les pedres adequades i, com si es tractés d'un puzzle, cal encaixar-les el màxim de bé possible. Les hores no compten, el que compte és la feina ben feta.

